# RECEP AYI HAKKINDA UYDURULMUŞ HADİSLER

[ Türkçe ]

# الأحاديث الموضوعة عن شهر رجب

[باللغة التركية]

Te'lif:

Yahya Şenol

تأليف / يحيى شنول

Tetkik:

Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

**1429 - 2008**

islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

## RECEP AYI HAKKINDA UYDURULMUŞ HADİSLER

Üç aylar diye meşhur olan Recep, Şa'ban ve Ramazan aylarına yaklaşmış bulunuyoruz. Halk arasında bu aylar ve bu aylar içinde bulunan önemli gün ve gecelerle ilgili birçok hadis dolaşmaktadır. Bunlardan bazıları sahih, bazıları zayıf ve maalesef birçoğu ise uydurmadır. Hurafelerin halk nezdindeki itibarı ve oldukça yaygın oluşu göz önünde bulundurulduğunda, bu gibi konularda uydurma hadislerin sahihmiş gibi bilindiği görülmektedir. Bu itibarla, üç aylar hakkında halk arasında oldukça yaygın olan fakat hadis uleması tarafından uydurma olduğu kesin bir şekilde ortaya konulan hadislerden bazılarını tespit etmeye çalıştık.

Üç ayların ilki Recep olduğu için, bu yazıda Recep ayı hakkında uydurulmuş hadisler üzerinde durulacaktır. Şa'ban ve Ramazan ayları hakkında uydurulan hadislerin tespiti ise bir başka araştırmaya bırakılmıştır.

Araştırmada kaynak olarak uydurma / mevzû hadisler hakkında yazılmış olan ve ulema tarafından kabul gören kitapları kullandık. Bunlar İbn Kayyim el-Cevziyye (ö. 751 h.)'nin el-Menâru'l- Munîf, İmam Suyûtî (ö. 911 h.)'nin el-Leâli'l-Masnûa, İbn Arrâk (ö. 963 h.)'ın Tenzîhu'ş-Şerîa, Aclûnî (ö. 1162)'nin Keşfu'l-Hafâ ve Şevkânî (ö. 1250 h.)'nin el-Fevâidü'l-Mecmûa adlı kitaplarıdır.

Öncelikle bu vb. konularda uydurulmuş olan hadislerin genel özelliklerine kısaca bir göz atalım:

### GENEL KAİDE 1:

Bazı gün ve gecelerde kılınması gereken namazlarla ilgili hadisler uydurma hadislerdendir.

Mesela Pazar günü ve gecesi, Pazartesi günü ve gecesi ve haftanın diğer gün ve gecelerinde kılınması gereken (sadece bu günlere mahsus) namazlarla ilgili hadisler bunlardandır.[1]

### GENEL KAİDE 2:

Recep ayının ilk Cuma gecesi kılınması gerektiği söylenen Regaip namazı ve bu ayın diğer gecelerinde kılınması gerektiği söylenen namazlarla ile ilgili hadisler de uydurma hadislerdendir. Hepsi yalandır ve Allah resulüne yapılmış birer iftiradır.[2]

Aclûnî'nin tabiri ile *"bu hadislerin Kûtu'l-Kulûb, İhyâu Ulûmiddîn, Tefsîr-i Sa'lebî gibi (tasavvuf ağırlıklı) kitaplarda yer almasına aldanılmasın."[3]*

Aclûnî de bu kaideye değindikten sonra şöyle diyor:

*"Her ne kadar İhyâu Ulûmiddîn, Kûtu'l-Kulûb adlı kitapların yazarları (İmam Gazali ve Ebû Talib el-Mekkî) bu hadisleri zikretse de bu konuda ne sünnette ne de hadis imamlarının yanında herhangi bir (sahih hadis) bulunmaktadır.Çünkü sünnet (onların demesiyle değil) ancak Peygamberin sözü, fiili ve takriri ile sabit olur."[4]*

Bu uydurma hadislerden bazıları şunlardır:

1. "Recep Allah'ın, Şa'ban benim Ramazan ise ümmetimin ayıdır."

2. "Recep'in ilk Cuma gecesinden gâfil olmayasınız. Zira o gece, meleklerin "Regâib" ismini verdikleri gecedir."[5]

GENEL KAİDE 3:

Recep ayında tutulması gerektiği söylenen oruç ve bu ayın bazı gecelerinde kılınması gerektiği söylenen namazla ilgili bütün hadisler yalandır, iftiradır.[6]

Bu tür hadislerden bazıları şunlardır:

1. "Her kim Recep'in ilk gecesi akşamdan sonra yirmi rekat namaz kılarsa … o kişi Sırat'ı sorgusuz sualsiz geçer."

2. "Her kim Recep ayında bir gün oruç tutar ve dört rekâtlık bir namaz kılarsa ve bu namazın ilk rekâtında yüz defa Ayetü'l-Kürsî, ikinci rekâtında yüz defa İhlâs suresini okursa o kişi Cennetteki yerini görmeden ölmez."

3. "Her kim Recep ayında şu kadar oruç tutarsa ona şu kadar…"

Diye başlayan hadislerin hepsi yalandır, uydurmadır.[7]

Araştırma esnasında yararlandığımız kaynaklardan en son kaleme alınanı, Şevkânî'nin "el-Fevâidü'l-Mecmûa fi'l-Ehâdîsi'l-Mevdûa" adlı kitabıdır. Bu kitap, kendisinden önce yazılan ve uydurma hadisleri tespit eden kitaplardan daha şanslıdır. Bu şansın ne olduğunu, ülkemizin yetiştirdiği değerli hadis alimlerinden M. Yaşar Kandemir Hoca şöyle açıklamaktadır:

*"Bir hayli müteahhir oluşunun (geç dönemde yazılmış oluşunun) sağladığı imkân dolayısıyla Şevkânî, İslam âlimlerinin mevzû hadislere karşı açtıkları çetin savaşların semeresi olarak vücut bulan eserlerin hemen hepsinden faydalanmıştır."[8]*

Şevkâni konuyla ilgili hadisleri, yukarıda adı geçen diğer kitaplara göre daha sistemli bir şekilde ele almıştır. O, "el-Fevâidü'l-Mecmûa"da Recep ayı ile ilgili olarak uydurulmuş hadisleri şöyle sıralamıştır:

1. "Recep Allah'ın, Şa'ban benim, Ramazan ise ümmetimin ayıdır. Her kim Recep ayında iki gün oruç tutarsa ona iki kat ecir vardır. Bu katlardan her biri (nin büyüklüğü) dünyadaki dağlar kadardır."[9]

Şevkânî, bu hadisin râvîsinin daha sonra "her kim dört gün", "altı gün", "yedi gün", "sekiz gün" ve nihayet "on beş gün" oruç tutan kişinin ecrini anlattığını söyledikten sonra şu açıklamayı yapmaktadır:

"Bu, uydurma bir hadistir. Bu hadisin isnadında yer alan râvilerden Ebû Bekir b. Hasan en-Nakkâş (hadis uydurmakla) itham edilmiş, el-Kisâî ise mechûldür/ tanınmamaktadır. Bu hadisi el-Leâlî yazarı (Suyûtî) Ebu Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivayet etmiştir."[10]

Şevkânî'nin, Suyûtî'nin kitabında da yer aldığını bildirdiği hadise, uzun olduğu ve alıntı bütünlüğünün dağılmaması için aşağıda değinilecektir. Şimdi Şevkânî'nin uydurma olduğunu belirttiği diğer hadislere devam edelim:

2. "Her kim Recep ayında üç gün oruç tutarsa, ona bir aylık oruç (sevabı) yazılır. Her kim Recep ayında yedi gün oruç tutarsa, Allah o kişi için Cehennemden yedi kapı kapatır. Her kim Recep ayında sekiz gün oruç tutarsa, Allah o kişi için Cennetten sekiz kapı açar. Ve her kim Recep ayının yarısını oruçlu geçirirse, Allah onu çok kolay şekilde hesaba çeker."

Bu hadisin senedinde yer alan ravilerden Ebân adlı kişinin metrûk olduğu, yani kendisinden hadis rivayet edilmediği, Amr b. el-Ezher'in ise hadis uydurduğu belirtilmiştir.[11]

Bu hadisi başka bir yolla Hüseyin b. Ulvân babalarından rivayet etmiştir. Fakat bu Hüseyin b. Ulvân'ın da hadis uydurmacısı olduğu bildirilmiştir.[12]

3. "Muhakkak ki Recep ayı, çok büyük bir aydır. Kim o aydan bir günü oruçlu geçirirse, ona bin senelik oruç (sevabı) yazılır."[13]

Bu hadisin devamı, el-Leâli'l-Masnûa'da şöyle geçmektedir:

"... Her kim Recep ayından iki günü oruçlu geçirirse, ona iki senelik oruç (sevabı) yazılır. Her kim Recep ayından üç günü oruçlu geçirirse, ona üç senelik oruç (sevabı) yazılır. Her kim Recep ayından yedi günü oruçlu geçirirse, cehennemin kapıları o kimseye kapatılır. Her kim Recep ayından sekiz günü oruçlu geçirirse, ona cennetin sekiz kapısı açılır, o da istediği kapısından içeri girer. Her kim Recep ayından

on beş günü oruçlu geçirirse, onun seyyiâtı (kötülükleri) hasenâta (iyiliklere) çevrilir. Ve gökten bir ses "(bugüne kadar yaptıklarından dolayı) Allah seni bağışladı, artık her şeye yeniden başla" diye seslenir. Her kim daha fazlasının yaparsa, Allah da ona daha fazlasını verir."

Suyûtî bu hadisin sahih olmadığını, senet zincirinde yer alan Harun b. Antere'nin münker hadisler rivayet eden biri olduğunu belirtir.[14]

4. "Kim Recep ayında bir gün oruç tutarsa, onun tuttuğu bu oruç, bir aylık oruca denktir."

Bu hadisin senedinde yer alan el-Furât b. es-Sâib, metrûktur, hadisi reddedilir.[15]

5. "Kim recep ayından bir geceyi ihya eder ve bir gün oruç tutarsa, Allah da ona cennet meyvelerinden yedirir."

Bu hadis de senedinde yer alan Hafs b. Muhârik yüzünden uydurma kabul edilmiştir.[16]

6. "Recep ayında çokça istiğfar ediniz. Çünkü o ayda Allah, her saat birilerini Cehennemden azad etmektedir."[17]

7. "Recep ayında öyle bir gün ve gece vardır ki o günü oruçlu geçirip o geceyi ihya eden kimse için yüz sene oruç tutmuş gibi ecir vardır."[18]

8. "Ey İnsanlar! Büyük bir ayın, Allah'ın çok hürmetli ayı (el-esamm) Recep'in, gölgeleri üzerinize düşmüştür.Bu ayda iyilikler katlanır, duâlar kabul edilir, sıkıntılar giderilir."

Peygamberimizin Recep ayı girmeden önce bir Cuma günü hutbede söylediği iddia edilen bu sözlerin de hiç tereddütsüz bir şekilde münker olduğu ifade edilmiştir.[19]

9. "Recep ayının diğer aylara olan üstünlüğü, Kur'an'ın diğer kelamlara olan üstünlüğü gibidir."[20]

10. "Allah Teâlâ, Nuh -aleyhisselâm-'a gemi yapması emrini Recep ayında vermiş, onun yanında bulunan mü'minlere de bu ayda oruç tutmalarını emretmiştir."[21]

Şevkânî'nin yukarıda, birinci maddede bahsettiği uzun hadis, Suyûtî'nin kitabında şöyle geçmektedir:

"Ebû Said el-Hudrî'nin -Allah ondan râzı olsun- Peygamberimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivayet ettiği (merfû) hadis:

"Recep Allah'ın, Şa'ban benim, Ramazan ise ümmetimin ayıdır. Her kim inanarak ve sevabını yalnız Allah'tan bekleyerek Recep ayını

oruçlu geçirirse, Allah'ın en büyük rızasını hak etmiş demektir. Allah, onu Firdevs-i Âlâ'ya yerleştirecektir.

Her kim Recep ayında iki gün oruç tutarsa, ona iki kat ecir vardır. Bu katlardan her birinin ağırlığı, dünyadaki dağlar kadardır.

Her kim Recep ayında üç gün oruç tutarsa, Allah onunla Cehennem arasına uzunluğu bir senelik yürüyüş mesafesi kadar olan bir hendek koyar.

Her kim Recep ayında dört gün oruç tutarsa, (her türlü) beladan, delilikten, cüzzamdan, alaca hastalığından, Deccalın şerrinden ve kabir azabından kurtulur.

... altı gün oruç tutarsa, o kişi, yüzü ayın on dördünden daha parlak bir şekilde kabrinden kalkar.

... yedi gün oruç tutarsa, onun tuttuğu her bir günlük oruca karşılık Cehennemin yedi kapısı birer birer o kişiye kapanır.

... sekiz gün oruç tutarsa, onun tuttuğu her bir günlük oruca karşılık Cennetin sekiz kapısı birer birer o kişiye açılır.

... dokuz gün oruç tutarsa, o kişi kabrinden "Lâ ilâhe illallâh" nidaları ile kalkar ve onun yüzü Cennetten başka bir tarafa çevrilmez.

... on gün oruç tutarsa, Allah, Sırat üzerinde her milde onun istirahat edeceği bir yatak var eder.

... on bir gün oruç tutarsa, o kişi yarın kıyamet gününde - kendisi kadar veya daha fazla oruç tutanlar hariç- kendisinden daha faziletli kimse görmez.

... on iki gün oruç tutarsa, Allah Teâlâ ona kıyamet gününde bir tanesi dünyadan ve içindekilerden daha hayırlı olan iki güzel elbise giydirir.

... on üç gün oruç tutarsa, kıyamet gününde insanlar büyük zorluklar içindeyken o kişi için arşın gölgesinde bir sofra kurulur ve o kişi bundan yer.

... on dört gün oruç tutarsa, Allah Teâlâ ona kıyamet gününde hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir insanoğlunun tahmin edemediği bir sevap verir.

... on beş gün oruç tutarsa, Allah Teâlâ kıyamet günü o kişiyi güvende olan kimselerin duracağı bir yere sokar. Oraya her ne zaman bir melek-i mukarreb ve bir peygamber uğrasa ona şöyle derler: "Müjdeler olsun sana ki güvende olanlardansın."[22]

Bu hadisi verdikten sonra “uydurulmuştur” ibaresini ekleyen İmam Suyûtî, hadisin senedinde yer alan el-Kisâî adlı şahsın tanınmadığını, en-Nakkâş’ın ise hadis uydurmakla itham edilen biri olduğunu belirtmiştir.[23]

Buraya kadar tercümesi verilen uydurma hadisler bunlarla sınırlı değildir. Dileyenler adı geçen kaynaklara müracaat ederek daha detaylı bilgilere ulaşabilirler.

Verilen bu bilgilerden yola çıkarak Recep ayının sıradan, değersiz bir ay olduğu gibi yanlış bir anlam çıkarılmamalıdır. Zira bu ay dört haram aydan (el-eşhuru’l-hurum) bir tanesidir. Bu aylarda savaşmak haram kılınmıştır.

Haram aylar hakkında Allah Teala şöyle buyurmuştur:

“Gökleri ve yeri yarattığı günde Allah'ın yazısına göre Allah katında ayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram aylarıdır. İşte bu, doğru hesaptır. O aylar içinde (Allah'ın koyduğu yasağı çiğneyerek) kendinize zulmetmeyin ...”[24]

“Sana dokunulmaz ayı[25], o ayda yapılan savaşı soruyorlar. De ki: "O ayda savaş ağır bir suçtur. Ama Allah yoluna engel olmak, ona ve Mescid-i Haram'a karşı tanımazlık etmek, halkını oradan çıkarmak Allah katında daha ağır suçtur. Fitne, adam öldürmekten de ağırdır. Eğer onların gücü yetse, sizi dininizden çevirinceye kadar savaşa devam ederler. Sizden kim dininden döner ve kâfir olarak ölürse, yaptıkları işler dünyada ve âhirette boşa gider. Onlar cehennemden ayrılamazlar. Orada sürekli kalırlar.”[26]

“Ey mü'minler! Allah'ın sembollerine, (içinde savaşılması) haram olan aya, Kâbe'ye armağan edilen kurbanlığa, gerdanlıklı kurbanlık hayvanlara, Rabblerinin bağışını ve rızâsını kazanmak amacı ile Kâbe’yi ziyaret etmeye gelenlere sakın saygısızlık etmeyin...”[27]

Bir başka âyette ise Allah Teala, şeâirullâh’a yani kendi koyduğu sembollere saygı gösterilmesinin, kalplerin takvâsına bağlı olduğunu bildirmektedir.[28]

Recep ayının içinde bulunduğu haram ayların da bu sembollerden olduğu, bir önceki âyette Allah Teâlâ tarafından açıklanmıştır.

Bu konudaki hadis-i şeriflerden bir tanesi ise şöyledir:

Ebû Bekre -Allah ondan râzı olsun-, Peygamberimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-’den şöyle rivayet etmiştir:

“Zaman, Allah’ın gökleri ve yeri yarattığı gündeki (ilk) hey'etine dönmüştür. Sene, on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Üçü arka arkayadır ki bunlar; Zilkade, Zilhicce ve Muharrem'dir. Dördüncüsü de Cemaziye’l-âhir ile Şa’ban arasında olan Receb-i Mudar’dır.”[29]

Zikredilen bu âyet ve hadislerden anlaşıldığına göre, diğer haram aylara olduğu gibi Recep ayına da hürmet etmek gerekir. Fakat bu hürmet, yukarıda belirtilen uydurma hadislerde olduğu gibi dinimizin aslında olmayan bir takım ibadetler icat ederek olmamalıdır. Zira ibadetler ancak ve ancak âyet ve sahih hadislerle sabit olur. Recep ayında oruç tutmayı ve bu aya özel namazlar kılmayı emir ve tavsiye eden hiçbir âyet ve sahih hadis bulunmamaktadır.

Bu ayda edilmesi gerektiği söylenen:

“Allah’ım! Recep ve Şa’ban aylarını bize mübarek kıl ve bizleri Ramazan’a ulaştır.”[30]

Duâsı da sahih bir hadise dayanmamaktadır. Zira bu hadisin senedinde yer alan Zâide b. Ebi’r-Rukâd adlı kişinin İmam Buhârî tarafından munkeru’l-hadîs[31] olduğu ve bu râvinin birtakım hadisçiler tarafından tanınmadığı belirtilmiştir.[32] Yalnız Peygamberimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-'in her ay tuttuğu ve tutulmasını tavsiye ettiği Pazartesi ve Perşembe günü oruçları ile eyyâm-ı bîd denilen her ayın 13, 14 ve 15. günleri tutulan oruçlara Recep ayında da devam edilebilir. Bunları yukarıdaki uydurma hadislerle karıştırmamak gerekir. Burada özellikle vurgulanmak istenen husus, diğer aylarda yapılmayıp da sadece bu aya, Recep ayına- mahsus namaz, oruç gibi herhangi bir ibadet bulunmadığıdır.

*“Bu hadisler, müslümanları iyilik yapmaya teşvik (terğib) için söylenmiş sözlerdir.Normal zamanlarda caminin yolunu bilmeyen nice insan, bu gün ve gecelerde camilere akın etmekte, tevbe istiğfar edip namazlar kılmaktadırlar. Şimdi bu hadislerin mevzu olduğunu söyleyerek bu yaptıklarını da yapmamalarını mı söylüyorsunuz?”*

Şeklinde bazı düşünceler akla gelebilir. Hiç şüphesiz bir kimsenin Allah’a tevbe istiğfar etmesi, namaz kılıp oruç tutması küçümsenecek bir şey değildir. Bunun terkini de hiçbir müslüman temenni edemez. Lakin sadece bu günlerin faziletine güvenip diğer günlerde dini, îmânı, ameli unutan kişilerin varlığı da inkar edilemeyecek bir hakikat olarak karşımızda durmaktadır.Bu kişileri böyle yanlış düşüncelere iten sebeplerin başında da bu uydurma hadisler gelmektedir. Bu konuda M. Yaşar Kandemir Hoca şunları söylemektedir:

*“Tergîb hadisleri, Müslümanları “zannedildiği gibi- dünyayı ihmal ederek nâfile ibadetle meşgul olmaya her zaman sevk etmemiş, hatta çoğu defa -Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in neticesinden korktuğu üzere- onların farz ibadetleri dahi ihmal etmelerine yol açmıştır. Öyle ya “Bilmem hangi vakit iki rekat namaz kılmakla bütün günahlar affolununca, artık günde beş defa namaz kılmaya, senede bir ay oruç tutmaya, hacca gitmeye, zekat vermeye ne lüzum kalır. Madem ki iki rekat namazla bütün günahlar affolunacakmış, niçin insan tatlı tatlı eğlenerek envâı-muharremâtı irtikâb etmesin (her çeşit haramı işlemesin). İki rekat namazla bütün bu habâsetleri (pislikleri) affettirmek her vakit için mümkün değil mi? En âdî kabahetlerden, hatta en şenî (iğrenç) cinayetlerden kurtulmak için iki rekat namaz kâfîdir, demekle esâsât-ı şeriyye ve ahlakiyenin çürük ve esassız olduklarını ilan etmek arasında bir fark görmüyoruz.”[33]*

*“Bid'atlar İslâm'ın ruhuna aykırı, Allah ve Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem- tarafından men edilmiş olmakla beraber bazı zamanlarda ve bazı içtimâî sınıflarda din duygusunun yaşamasını, dinin canlı kalmasını temin ediyor; bu bakımdan müsâmaha edilmesi gerekmez mi?”*

Diyenlere ise Hayrettin Karaman Hoca şöyle cevap vermektedir:

*“İslâm'ın îmân, ibâdet, nizam ve ahlâk olarak terkedilip unutulması ve sadece bid'atlar vasıtasıyla varlığının hatırlanması onun hayatı değil, ölümüdür. Onu yaşatmak için bünyesine yabancı olan bid'atları değil, İslâm'ın esaslarını ihyâ etmek gerekir. İslâm'ı değil de mücerred bir din duygusunu yaşatmak için bid'at tervicine lüzum yoktur, çünkü o duygu fıtrîdir.”[34]*

Son olarak bu ayda bulunan ve ülkemizde Regaip Kandili (Recep’in ilk Cuma gecesi) ve Mirac Kandili (Recep’in yirmi yedinci gecesi) şeklinde adlandırılan gecelerle ilgili bir hatırlatmada bulunmak isteriz. Bu gecelerin diğer gecelerden farklı olduğuna ve kandil olarak kutlanmasına dair kaynaklarda hiçbir sağlam delil bulunmamaktadır.Bu konuyla ilgili olarak sitemizde başka bir yazımız bulunmaktadır.

--------------------------------------------------------------------------------

[1] İbn Kayyim el-Cevziyye, el-Menâru'l-Munîf fi's-Sahîhi ve'd-Daîf, Tahk: Abdulfettâh Ebû Gudde, Mektebetü'l-Matbûâti'l-İslâmiyye, Halep, 1970, s: 95. Eserin Türkçe tercümesi için bkz: el-Menâru'l-Munîf fi's-Sahîhi ve'd-Daîf, Terc: Muzaffer Can, Cantaş Yayınları, İstanbul, 1992, s: 88-89.

[2] İbn Kayyim, el-Menâru'l-Munîf, s: 95, Terc: Muzaffer Can, s: 89.

[3] İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ ve Müzîlü'l-İlbâs, 3. Baskı, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2 cilt, Beyrut, 1998, c: 2, s: 410.

[4] Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, c: 2, s: 417.

[5] İbn Kayyim, a.g.e., s: 95, Terc: Muzaffer Can, s: 88-89.

[6] İbn Kayyim, a.g.e., s: 96-97; Terc: Muzaffer Can, s: 89-90.

[7] Bkz: Bir önceki dipnot.

[8] M. Yaşar Kandemir, Mevzû Hadisler Menşei Tanınma Yolları Tenkidi, Marmara Üniv. İlahiyat Fak. Vakfı, İstanbul, 1997, s: 163.

[9] Muhammed b. Ali eş-Şevkânî, el-Fevâidü'l-Mecmûa fi'l-Ehâdîsi'l-Mevdûa, Tahk: Abdurrahman b. Yahya el-Muallimî el-Yemânî, 2. Baskı, el-Mektebü'l-İslâmî, Beyrut, 1392 h., s: 100. Bu hadis için ayrıca bkz: Aclûnî, a.g.e., c: 1, s: 423-424, hadis no: 1358.

[10] Şevkânî, a.g.e., s: 100.

[11] Celâlüddîn Abdurrahmân es-Suyûtî, el-Leâli'l-Masnûa fi'l-Ehâdîsi'l-Mevdûa, Tahrîc ve Ta'lîk: Ebû Abdirrahmân Salâhuddîn b. Muhammed b. Uveyza, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 3 cilt, Beyrut, 1996, c: 2, s: 97; Şevkânî, a.g.e., s: 100.

[12] Suyûtî,, a.g.e., aynı yer; Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Arrâk el-Kinânî, Tenzîhu'ş-Şerîati'l-Merfûa ani'l-Ahbâri'ş-Şenîati'l-Mevdûa, Tahk: Abdulvehhâb b. Abdullatîf, Abdullah Muhammed es-Sıddîk, 2. Baskı, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2 cilt, Beyrut, 1981, c: 1, s: 152; Şevkânî, a.g.e., s: 100.

[13] Şevkânî, a.g.e., s: 101.

[14] Suyûtî,, a.g.e., c: 2, s: 98; İbn Arrâk, Tenzîhu'ş-Şerîa, c: 1, s: 152; Şevkânî, a.g.e., s: 101.

[15] Suyûtî, a.g.e., aynı yer; İbn Arrâk, a.g.e., c: 1, s: 153; Şevkânî, a.g.e., aynı yer.

[16] Suyûtî, a.g.e., c: 2, s: 99; Şevkânî, a.g.e., s: 101.

[17] Şevkânî, a.g.e., s: 439.

[18] Şevkânî, a.g.e., aynı yer.

[19] İbn Arrâk, a.g.e., c: 1, s: 163-164; Şevkânî, a.g.e., aynı yer.

[20] Şevkânî, a.g.e., s: 440. Ayrıca bkz:İbn Arrâk, a.g.e., c: 1, s: 160-161;Aclûnî, a.g.e., c: 2, s: 85, hadis no: 1824.

[21] Şevkânî, a.g.e., s: 440.]

[22] Suyûtî, a.g.e., c: 2, s: 96-97; İbn Arrâk, a.g.e, c: 1, s: 151-152.

[23] Suyûtî, a.g.e., c: 2, s: 97; İbn Arrâk, a.g.e., c: 1, s: 152.

[24] Tevbe, 9/36.

[25] Bunlara haram ayları denir. Bunlar, kameri aylardan Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarıdır. Kameri aylar sırasıyla şunlardır: Muharrem, Safer, Rebîu'l-Evvel, Rebîu'l-Âhir, Cemâziye'l-Evvel, Cemâziye'l-Âhir, Recep, Şa'ban, Ramazan, Şevvâl, Zilka'de ve Zilhicce.

[26] Bakara, 2/217.

[27] Maide, 5/2.

[28] Bkz: Hacc, 22/32.

[29] Buhari, Bed'ul-Halk, 2, Tefsir 9/8.

[30] Ahmed b. Hanbel, 1/259.

[31] Münker hadis:Zayıf bir ravinin tek başına rivayet ettiği hadis.Münkeru'l-hadis: Bu tür hadisleri rivayet eden ravi.

[32] Nûruddîn Ali b. Ebi Bekr el-Heysemî, Mecmeau'z-Zevâid ve Menbau'l-Fevâid, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 10 cilt, Beyrut, 1988, c: 2, s: 165 (Bâb fi'l-Cumua ve fadlihâ).

[33] M. Şemseddin'in Hurâfattan Hakikate adlı kitabından naklen: Kandemir, Mevzu Hadisler, s: 201. M. Yaşar Kandemir Hoca'nın bu kitabının, Mevzu Hadislerin İslam'a ve Müslümanlara Verdiği Zararlar başlıklı beşinci bölümün okunması özellikle tavsiye ederiz.

[34] Hayrettin Karaman, İslam'ın Işığında Günün Meseleleri, Yeni Şafak Gazetesi Armağanı, 3 cilt, İstanbul, 1996, c: 1, s: 97.